

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egész évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. Egy hónap helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy □ centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Női kereskedelmi tanfolyam.

Kolozsvár város a tanügy terén oly nagy mértékben haladt előre az utolsó két évtizedben, s a tanügy ol-tárára oly tetemes áldozatokat rak le-évenként, hogy a tanügy tovább fej-lesztésénél mindig a legelső kérdésnek annak kell lennie, szabad-e a város kö-zönységét ugyanezen téren újabb ál-do-zatokkal terhelni, vagy eljött-e azon időpont, amelyben be kell vallanunk, hogy a város ezen a téren elment odáig, ameddig a maga vagyoni és pénzügyi viszonyai között egyáltalában el lehet mennie és újabb terheket csak egy vállalhatna, ha ezzel kétségséssé nem tenné azt, vajjon korábbi kötele-zettségeinek teljes mértékben meg fog-e felelhetni.

Pedig a tanügy halad. Maga a közoktatási kormány az, amely a bü-rokratikus korlátokon túl az életnek fölmerülő szükségseivel számolva és rész-ben a külföldnek példája után is in-dulva, mindig újabb és újabb tért nyit a tanügy fejlődésének s a tanügyi te-vékenységeknek mindig újabb irányokat jelöl ki. A kormány legújabb tanügyi kezdeményezése oda irányul, hogy a nők számára újabb tevékenységi kört teremtsen, mert tagadhatatlan egy-résről az, hogy a nőknek nálunk ed-dig divó kereseti forrásai nem ele-gendők arra, hogy a munkát kereső nő, munkát találjon is s tagadhatatlan másrészt az, hogy a nőknek azon része, amely férjhez megy, tehát a nőnek tu-lajdonképpeni hivatását tölti be, amellyt már a mi viszonyaink között is utalva van arra, hogy iparos vagy kereskedő férjének munkájában osztozzék.

Ami az elsőt illeti, nálunk az ön-álló keresetet folytató nők, eddig na-gyobbára csak tanítással, kézimunkával és részben kisebb hivatalnoki teendő-kkel foglalkoztak.

Ezeket túl már most, a közokta-tási kormány intencziója szerint, a munka kereső nők egy részét képe-síteni kell arra, hogy a kereskedelmi pályán bizonyos szerény körben el tud-janak igazodni s hogy kisebb üzleti telepeknél a könyvek vitelében, általa-ban az iroda kezelésében foglalkoztat-hatók legyenek.

Már maga ez is elegendő ok volna arra, hogy az ily irányban magukat kiképezni óhajtó nők számára gyakor-lati szempontokból szervezett tanfolya-mokat nyissunk. Még jobban kitűnik

azonban a most megpendített eszmének gyakorlati hordereje és nemzetgazda-sági fontossága, ha azokat a nőket te-kintjük, akik férjhez mennek iparo-sokhoz, vagy kisebb üzletemberekhez, akiknek üzlete nem bírja meg azt a megterhelést, hogy külön köny-velőt tartsanak és akik ennőlfogva je-lenleg vagy maguk vezetik tulajdon-képpen munkájuk félbeszakításával üz-leti könyveiket, vagy... és ez sajnos, a tulnyomó többség, a kereskedelmi törvény dacára, rendes üzleti könyve-ket egyáltalában nem vezetnek.

Mennyire emelné az ily üzleteknek kereskedői megbízhatóságát, benső rend-jét, ha az illető kisiparos, vagy mond-juk szatócs abba helyzetbe jut, hogy felesége a könyvelésnek s általában a kereskedői ügyvitelnek különben éppen nem mélységes titkaiba be lévén avatva, férjének munkájában osztozhatnék. Az ily asszony a férj üzletével női termé-szeténél fogva, megtestesült lelkiismer-tét volna s nemcsak a saját költséke-zését rendezné be az évi mérlegnek kérlelhetlen számái szerint, hanem a női természetnek ovatosságánál fogva nagyon gyakran tartaná vissza férjét a szolidaritást nélkülöző műveletektől és spekulációktól.

Nem szenved tehát kétséget, hogy a női kereskedelmi tanfolyamok szer-vezésével valódi életszükségletet elégít-ünk ki és hogy a tanügynek ezen irányban való tovább fejlesztése nem mondható semmi szín alatt sem föl-sólegesnek vagy szellemi luxusnak.

A kérdés nálunk nem is lehet az: föl kelle-e állítani a felsőbb leányiskola mellett a miniszter által kontemplált kereskedelmi tanfolyamot, mert erre a kérdésre nem szabad mással felelnünk mint igennel, hanem a kérdés csak az lehet, hogy a városnak óriási tanügyi terheit tekintve, ki viselje e tanfolyam-nak költségeit?

A miniszteri rendelet, tudni illik azt mondja, hogy a felsőbb fokú leány-iskolák főntartói „állithatnak” ily tan-folyamokat és hogy a növekedékek tan-dijai a főntartás költségeinek fődőzé-sére fordítandók.

Hát hiszen szép, ha Kolozsvár vá-rosa ily tanfolyamot állithat, csakhogy ugy áll a dolog, hogy bizony Kolozsvár városa ugy érzi, hogy nem állithat.

Kolozsvár városa a tanügy terén elment odáig, a medd g talán egyetlen magyar város sem ment, s ennőlfogva

újabb terheket a közönség egy oly aránylag kisdöd töredéke érdekében, a mely az első években az intézetet igénybe venné, nem vállalhat.

A fölvetél t. i. a miniszteri ren-deletben a felsőbb leányiskola 4-ik osz-tályának elvégzéséhez, vagy ennek meg-felelő előképzettségéhez van kötve. — Ily előképzettséget nálunk sem éppen sokan szereznek s ezek közül is egy rész a felsőbb leányiskolát tovább lá-toztatja, úgy hogy a kereskedelmi kur-zusnak az első években nem lehet annyi hallgatója, hogy annak költség-eit, bár azok nem éppen nagyok, a tandíjból elő lehessen teremteni, elte-kintve attól, hogy kenyérkeresetre ké-pesítő ezen tanfolyamból a fizetéskép-telen szegény tanulókat nem volna szabad kizárni, mint ahogy a felsőbb leányiskola felsőbb osztályából őket kizárták.

Összefoglaljuk tehát véleményün-ket abban, hogy a női kereskedelmi tanfolyamot célirányosnak, kívánatos-nak és üdvösnek tartjuk, annak fölál-lítását az iskolaszékek és hatóságunk-nak melegen ajánljuk, hogy azonban a kérdés oly megoldását tartjuk a mi helyzetünkkel egyedül megegyeztohe-tőnek, hogy ezen tanfolyamnak költ-ségeit a közoktatásiügyi kormány vi-selje.

Sz

Kereskedők képvisellete a köz-igazgatásban. Az ipari és kereskedelmi kö-röknek s érdekeknek a törvényhatósági köz-igazgatási bizottságba leendő képviseltetése s különösen ama kívánság tekintetében, hogy a közigazgatási bizottságba küldendő ipari-és kereskedelmi képviselők az előadói tiszte-tet is teljesítsék, egy-két kamara nyilatkozott s az ily irányban tett javaslatokat elfogadván, felterjesztéssel éleik egy a képviselőházhoz, mint a kereskedelmi miniszterhez. Ugyane kérdésben nyilatkozott az országos ipartanács is. — E testületnek véleménye azonban teljesen eltér a nyilatkozott kamará véleményétől és oda terjed, hogy azt a képviseltetést sem szükségesnek, sem gyakorlatinak nem tartja.

Politikai hírek.

Országgyűlés. Délután egy órakor tar-totta tegnap a ház ülését s röviden elinté-zte a napirend tárgyait, a számvizsgáló- és gazdasági bizottságok apróbb jelentéseit. El-fogadták harmadszori felolvásában a telek-

könyvi betétek szerkesztéséről szóló törvény-javaslatot is. A ház hétfőn délelőtt tíz óra-kor tartja legközelebbi ülését s akkor a bi-rói és ügyészi szervezetről szóló törvényja-vaslatot fogja tárgyalni.

Közigazgatási reform. A közigazgatási bizottság tegnapi ülése a képviselőház ülése miatt csak délután 1 óráig tartott. A mai tárgyalás mindvégig simán folyt és több he-lyes módosítás történt. A legközelebbi ülés hétfőn délután lesz.

Közigazgatási javaslat és a független-ségi párt. Ha a közigazgatási bizottság be-végzi a munkáját s megteszi jelentését a ház-nak, a függetlenségi és 48-as párt köréből indítvány fog tétetni, hogy a közigazgatási javaslat tárgyalása mindaddig halasztassék el, a míg a kormány részletes kimutatást nem terjeszt a ház elé ama költségekről, a me-lyekkel a reform járn fog. Hivatkozni fog-nak e kívánság támogatása végett a háznak egy nem rég hozott határozatára, a mely szerint a kormány köteles minden törvény-javaslatammal annak finanszíralis oldalát is részletesen megvilágosító adatokat terjesztetni elő, és hivatkozni fognak az igazságügyi-miszter példájára, a ki az említett határozat-ot respektálva, minden törvényjavaslatát, így legújabbban a bírói és ügyészi szervezet mó-dosításáról szólót is, részletes költségveté-sel kísértte. A kormánytól kívánt fölvilágosi-tó adatok s velők az egész törvényjavaslat ezután, a függetlenségiok oajtása szerint, a ház pénzügyi bizottságához lennének utasi-tandók, s csak, ha az is letárgyalta a javas-latot, kerülne az a ház plénuma elé.

Egyveleg.

Bismarck hg. — pótválasztáson. Az egykor mindenható Bismarck hg. mint kép-viselőjelölt, a Geestemündében tegnapi mege-j-tett képviselőválasztáson nem kapta meg a szükséges szavazattöbbséget és így pótválasz-tás alá fog kerülni. Az érdekes választástól az éj folyamán következő táviratok érkeztek Geestemündéből: Az általános feszültség da-cára a választás nyugodtan folyik. A választók részvétele normális, csak délben lehetett észlelni a munkások részéről rendkívüli özö-nlést a választási helyiséghez. A kortések nagy buzgalmat fejtenek ki, hogy a késedelmes vi-déki választókat a helyszínre hozzák. A szoc-ialisták különösen nagy tevékenységet tanu-sítanak. Este 8 óráig Bismarck-ra 3095, Schmalfeldt-re 4614 szavazat esett. Szűkebb választás okvetlenül szükséges lesz. 40 köz-ségből hiányzik az eredmény. A birodalmi gyűlés választás eredménye eddig 40 választó-kerületből ismeretes. Bismarck herceg eddig 3223, a szabadelvűek jelöltje 1630, a velleké 1391, a szocialista 3264 szavazatot nyert, 60 választókerületből még hiányoznak az adatok.

Közigazgatás reformja.

A bizottságban.

Bpest, ápril 16.

A közigazgatási bizottságnak tegnapi tartott ülésén a függőben hagyott szaka-szok tárgyalása vétetett elő. Itt nagyobb fontosságu volt Gullner indítványa, hogy a tisztviselők, a pártmozgalomban részt ne ve-hessenek, s a választókra befolyást ne gy-a-koroljanak.

A miniszterelnök ezzel szembe csak any-nyit javasol kimondandónak, hogy „pártgyű-lésekben és azok határozatait hozatalában ne vegyen részt”.

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA”.

1891. Április 17.

Egy „More-patrio” — concert.

Adta: REMÉNYI.

(Leírja: E. KOVÁCS GYULA)

Dombhat és New-York; Rodna és Phi-ladelphia, „Valea vinului” és Boston. Borzasztó messze vannak egymástól. Sz én eszem mégis mind ezeken ugrál a lángelme csodálatos ha-talmán elmélkedem mióta Reményi hangver-senyének híré hallom. Elmondom miért.

Most a jövő Julius 25-én lesz épen 20 esztendeje.

Derék püspökünk Szász Domokos, világ-hírt művésznünk Reményi, szerény magam is fiatalabbak voltunk husz évvel. Tán maga a világ is. Mert nekem egy kicsit kopottabbnak látszik most, mint akkor. Dombhaton voltunk tündödni. Tudom, hogy Reményi is megfűrdött; de ő nem azért jött oda. Őt a műszerető ref. lelkész iránt táplált baráti vonzalma terítette ki oda is diadalmas művészi körutjából egy napra. Vele jött Kerekes Samu, ki akkor Erdély majd minden városába hú kísérvője volt. Ott időzött László József boldog emlékü nyugdíjas színművésznünk. Kolozsvárról több kedves ismerős. Ugy, hogy egy kedélyes kis patriarhalis családiban érezte magát az, ki e nyájás gazdag kedélyű vendégek társa-ságába juthatott. Reményinek nem igen leha-tett programjában Dombhat. De a mi sze-rető szívű, leleményes főpapunk azt hiszem — örömet akarván szerezni a vendégsereg-

nek, idylli mulatságot világokat járó barátjának, — rávette, hogy mint Orpheus, elbájolja az őserdők madarait s megolvassza a sok ezer éves gránit bérceket. Rávette, hogy adjon ott is hangversenyt. Adott is.

Én reggel hat órától délig Földváry Mi-hály s még két barátom társaságában a Ro-zunda felségese meredélyét másztam meg. Sz-e-keren mentünk az igaz, de azt a menetelt le-hetetlen másnak nevezni mint mászásnak. Ti-zenkét órákor az ormon ebédeltünk. Délután leereszkedtünk Radnára, s úgy hat óra táj-ban Dombhaton voltunk. Nem tudtam én ad-dig semmit a Reményi ottlétéről, sem hang-versenyéről. Barátaim értesítettek hogy fél-nyolczkor okvetlenül kezdődik. Reményi he-gedül. Kerekes Samu szaval. Mi halljuk és élvezünk. Az, hogy én is részt vegyek mint közreműködő: eszeágában sem volt senkinek. Legkevésbé magamnak. A ki mozogni bírt, Radnáról, Szentgyörgyről, és a Valea vinulu-j mellékéről mind Dombhatra gyűlt élvezni az oda tévedt világírhírű tüneményt. Nyolcz óra felé csordultul volt a nem valami tágas ebédlő terem. A hőség, mire a közönség elhelyez-kedett, kezdett kiálthatatlan lenni, különösen nekem. Gyönyörködtem én eleget a mi Re-ményink bűvös hangszerében — gondolom — s kimenekültem egy terebélyes tölgy lomb-sátorába. Közélemben embert látni nem le-hetett. A kinek füle és szíve volt az mind benn volt a teremben vagy az ajtónál hall-gatózott. Én a sűrűből egyenesen oda láttam az ajtóhoz. Egyszer csak látom hogy Szász Domokos szétűri az emberfalat megáll a tor-náz előtti téren s ugyancsak néz körül, fel

és alá mindenfelé. Roppantul keresni látszik valakit.

— Nem láttak itt kérem egy borotvált képu pap forma embert?

— Talán Kovács Gynlát tetszik érteni! hallszik.

— Azt azt!

— Láttuk ugy egy órával ezelőtt. De most nem. Talán oda bent lesz a teremben.

— Nincs.

— Itt vagyok! — kiáltom és kiállok a láthatárra.

Egymáshoz sietünk.

— Gyere csak! — mond ő. S karjába ölti karomat.

— Hova? Nézek — — —

— Gyere csak!

— Mit akarsz? Megyünk. Én faggatom.

Ő nevet.

— Gyere csak gyere! Majd megtudsz mindent. Haladunk.

— Na na! De én a terembe nem me-gyek. Gyere csak, gyere. Már az ajtóba ér-tünk. Még szorosabban fogja karomat.

— Helyet kérünk helyet! Gyere csak gyere! Visz.

— No de igazán, ne tréfálj, mond meg hova viszel? Mit akarsz velem? Hitemre még akkor se sejtettem, hogy miben törté a fejét.

A terem közepén a mosolygó pad sorok közt folyást karon tartva végig hurcol mint egy delinquenst. Az emberek sejtették a jövőt, de én mint egy jámbor birka csak követtem öntudatlan bambaságban mint egy áldozatra szánt birka a vágó — akarom mondani a színpadig.

Beszélj már az isen áldjon meg ne ki-noz titkolózással. Gyere csak, gyere!! A szín gradina előtt állunk. Féloldalt rám néz. Gyere csak, gyere! Vonszol fel a grádiásra. Ah!! Kilobban agyamnak légszesz lángja! Most már tudom mit akarsz. Bocssál! oda nem megyek ha ég föld összeszakad is! Mit gondolsz? Nem készültem én semmire. Se könyv, se semmi!

Gyere csak, gyere! És visz. A közönség néz és kacag. De becstütemre mondom, hogy nem tudok semmit, de semmit a szó teljes értelmében.

Gyere csak, gyere! A szín közepén ál-lunk mind ketten. Karomat még mind kar-jában tartja. Általános kacagás. Szűnet.

Na itt vagy! Elereszti karomat. Rám néz. Én rémlök: Barátom te engem két-sébe ejtesz.

Jó jó! Végig néz a közönségen, majd mosolyogva megint rám és gyönyörködve el-képett voltomom megszólal:

Most e díszes közönség és e világírhírű művész barátunk nevében ünnepélyesen fel-kérlek légy szives valamit szavalni — akár-mit, de azonnal. S ott hagy a faképnél. Bor-zasztó! Megállott a lélegzetem. Majd kínos forróság öntött el. Homlokomról csepegett a veríték. Ma nem jönnek zavarba. Ezóta, ezért e miatt sok mindent bemagoltam. De akkor igazán ilyen alkalomra épen semmivel sem rendelkeztem. Végre magamhoz tértem:

Bocsánatot kérek a nagyérdemű közön-ségtől szölok — én erre a kiállításra nem számítottam, legyen szabad pár percig gon-dolkoznom.

Debreczenbe ugrottam egyszerre. Már t. i. lelkemben. A kollégium falai közt állottam. Mit is tudtam én ott legjobban?

Csak az segíthet rajtam, a mit ott bema-goltam.

— Újabb keletti verstudáshoz nem fogok. Nem merek.

„A királyi eskütje” Petőfytől.

Ezt tudom legbiztosabban. Csak ebbe nem fogok belesülni.

Jelentem a czimet s elmondom — egyetlen strofa kifejtésével — szerencsésen. Lemegyek.

Na barátom, így még nem kinezott meg senki mióta élek. A közönség udvarias-kodik. Domokos veregeti a vállam. Reményi „letegez”. És én boldog vagyok.

Hangverseny után pompás jókedvű társ-ság kerekedett jól terített asztal mellé. Fel-közönségtől áradozott a lég. A Reményi toasztjának eme bekezdő szavaira: Uraim és hölgyeim! Ez a „more patrio” — Concert... olyan jóízű lahota hangzott fel, hogy még most is hallom a fülemmel, érzem a szívemmel, annyira de annyira, hogy nem ad-nám sokért ha valahogy, valamiképen, most is ott ilhethetnék annál a kedves, annál a sze-retettől sugárzó vidám asztalnál!

Az a leány.

Angolból fordította: Amica.

IX.

(Folytatás.)

(50)

De hidd el nekem édesem, hogy ha ő méltó read — ha ő igazán szeret — ugy követni fog. — Hát nem látod ezt be?

Gullner, Horváth Lajos, Holló, Apponyi, Szederkényi Zoltán ezt kérvénnek vélik, mert a pártgyűlésen kívül folynak a követelések, melyekből a tisztviselő még kizárva nem lennének, s illetékellen befolyást gyakorolhatnak.

A miniszterelnök indítványát, Barczay, Tibád, Miklós Gyula, Vadnay védelmezték Tisza István hevesen védelmezte a miniszterelnök indítványát, és Horváth Lajos megjegyzésére, hogy a miniszterelnök most is vegye figyelembe az aggályokat, kijelenté, hogy a kormánytárat az ellenzékkel szemben további kompromisszumokra nem bocsátkozhatik, a mi annyit tett, hogy a miniszterelnök indítványa semmiképpen sem módosítható.

Tisza még Apponyi előadására, ki a korteskedésben résztvevő tisztviselőtől a hivatali tekintély lealacsonyítását is félti, guynyos megjegyzést tett, hogy vajon a jászberényi polgármester tekintélye lehanyatlott-e bizonyos politikai szereplése folytán?

Apponyi közvetlen érintve e megjegyzéssel replikázott, hogy nem czélszerű személyes hivatkozásokot tenni, mert ő tucatostól tudná viszonzani az észrevételt, de azt az állítást, mintha ő a jászberényi polgármester korteskedése és nem a választók bizalma folytán nyerte volna madatát — ezt az ottani dolgok teljes ismeretlenségének tulajdonítaná.

Tisza Lajos elnök jónak látta elnöki székéből kijelenteni, hogy Apponyi eddigi szereplése itt tárgyaláson volt s talán most is félreértette Tisza Istvánt, a ki azzal igazította helyre előadását, hogy Apponyi is példára hivatkozott, ő is, a különbség a kettő között az, hogy ő meg is nevezte, de Apponyi nem.

Apponyi további észrevétel nélkül hagyta a dolgot. E kis incidens azon benyomást tett, mintha a miniszterelnök tegnap már érintett „súlyhelyezése” most Tisza István nemcsak hozzájárul, de jövőre Apponyiék kompromisszumokra törekvéseinek eddig nyitott ajtója zárássá ke.

Az ellenzék küzdelmének mégis azon sikere lett, hogy a miniszterelnök javaslatához, Szederkényi indítványa, hogy a tisztviselők jelvényeket nem viselhetnek és Gullner indítványa, hogy környezeteken részt vehetnek egy szótábszárral elfogadtatt.

A jelenlévő hat ellenzékivel szavaztak Tibád, Kiss Pál, Boncza, Vojnics, Szegedi. A két indítvány Szapary miniszterelnök ellenzése dacára elfogadtatt. Elnök felvétel, hogy az általános tárgyalásnál megállapított kis bizottságra nézve szükséges-e a határozat fentartása, vagy meg is küldessék ki?

E megpótló elnöki előterjesztése Szederkényi azon nézetének adott kifejezést, hogy maga részéről, mikor elhatározott, már érthetetlennek tartotta. Holló Lajos hasonló nézetben van, hogy ha már egyszer elhatározott, azt most visszahatározni, nem mutat nagy komolyságra.

Még Horváth Lajos szólott, a többség szavazattal most kimondotta, hogy nem küld ki hetes bizottságot.

Ezzel elhatározott még, hogy csütörtökön délelőtt ülés tartatik, és a tárgyalás olytatását hétfőn estei ülésre tűzi ki.

Vízvezeték és csatornázás.

I.

Időszerűnek látjuk közölni az alábbi cikket, mely 1886-ban jelent meg az akkori „Magyar Polgárban” — most midőn a vízvezeték és csatornázás kérdése újra aktualissá lett. Tesszük pedig ezt azért, hogy hozzájáruljunk azon indokoltan aggodalom eloszlatásához, mely a költségek tekintetében sokan táplálnak, s mely alkalmas lenne arra, hogy ezen annyira üdvös alkotás újra elodáztassék. A közlemény így szól:

Dr. Salamon ur, a ki tudvalegőleg buzgó előmozdítója a közegészségügynek, azt a nagy fáradsággal járó munkát végezte, hogy házról házra járva kipuhította, mennyi szamosvizet fogyasztanak jelenleg az egész belváros lakosai naponta és följegyzései alapján kiszámította az évi mennyiséget, valamint ennek pénzértékét, alapul véve föl a számításnál azon árakat, a melyeket az elárusító hordósoknak a vevők a vizért most fizetnek.

Ezen munkát egyelőre pótolja a habósági összeírás hiányát, a melyet az illetőknek már régen meg kellett volna tenniük; mert a jelenleg rendszeren fogyasztott viznek, különösen a szamosviz mennyiségének és az arra elköltött pénzösszegnek esmerte, egyik legerősebb és kétségkívül legmeggyőzőbb argumentum azon kételyekkel szemben, a melyek azon kérdés fölött támadtak, ha vajon megbírná-e Kolozsvár a vízvezeték költségeit illetőleg az arra szükséges töké kamatait és törlesztését? A közlendő kimutatásból látjuk, hogy ha csak annyit ide ad a lakosok, a mennyit most a vizre ugyiszolva észrevétlenül, krajczárként kiad: sem külön városi pótdaróvatal, sem semmi más néven nevezendő megterheletés nem lesz szükséges arra, hogy a vízvezeték költségei fedeztessenek.

Az egyetemenl közösen építendő vízvezeték költségei egyelőre semmi újabb terhet nem hoznak a városra; mert az arra szükséges 72 ezer forintnyi összeget a közoktatási tárcza előlegezi a városnak, azt a város 12 esztendő alatt 6 ezer forintjával fogja visszafizetni. Ez a hat ezer forint pedig a város költségvetésében fedezve van. Ugyanis most fizet a város állami adóhátralekők fejében több év óta hat-hat ezer forintot, ez a fizetés 1887 évben fejezt ér, és attól kezdve ugyan-azt a 6 ezer forintot lehet majd a vízvezeték költségeinek törlesztésére fordítani, a nélkül, hogy erre a célra egy krajczárt is föl kellene venni a budgetbe.

Anélkül tehát, hogy magunkat megterheljük: lesz vizünk a szén-utca tetején, a melyet már most szét kellend vezetni a városban, a mi pénzbe fog kerülni. Ennek a szétvezetés költségeinek fedezésére fognak szolgálni azon összegek melyeket a lakosság vizért ma is ki ad. És én meg vagyok győződve — mondja dr. Salamon — hogy ha ezt mondjuk majd valamelyik utca lakóinak, háztulajdonosainak: ime, adjatok ide csak annyit, amennyit vizért eddig is kiadtatok, s ide vezetjük a jó, tiszta, friss szamosvizet ez utcába, házatok elébe, innen eresztétek frissen, akár minden öt perczben ivó edényeitekbe; bizonyly egy sem fog akadni, aki a fizetéstől vonakodna s inkább venné a vizet hordósoktól, továbbra is, midőn a hordósok vizének tisztaságához bármily kétféle fér. Valahányszor zavaros a Szamos, a hordósok is csak zavaros vizet árulnak. Mi volt abban a hordóban, amelyel hozta a vizet, azelőtt, mielő elundorított célra használhatták? milyen azon edény és még mire használhatta azt otthon, talán moslékot mérni, amelyet most hordóját megtölti? Ha mindezt meggondoljuk bizony nem nagy kedve lehet valakinek azon vizből inni! Pláne járvány idején ezek a hordósok terjesztői lehetnek a ragálynak.

Ha mondom a jó viz egyszer fent lesz a viztartóban: mindenki örömmel fogja fogadni, sőt kérni a viz levezetését az ő utcájába is.*

* Ez most csakugyan bekövetkezett.

hogy ne mondjuk — göggel — vissza lett utasítva.

Tehát Dik urfi siralmas állapotban jön vissza az ő megsebzett húságával, a mi élebebb fájdalommal ad neki, mint a milyent a visz-szebb nélkül szerelem minden gyötrelme adhatna. Azt képzei, hogy szerelmes volt és szíve megszakadt; pedig csak a pillanatra megrottott önhitség dühé bántja.

Arca, midőn Gloryt az ablakban meglátja, érdekes tanulmány. Mosolya sugárzó. Ismét az imádók országában érzi magát.

Glory maga nyitja ki neki az ajtót.

— Itt van! — kiáltja, édesen elpirulva.

— Igen, itt vagyok — végre! — mondja Dik.

Szeretné a leányt a karjaiba venni és megcsókolni, de észbe jut, hogy éppen azért most oda, hogy bocsánatot kérjen azért a másik esékért melyért ezeltől néhány héttel csattanós pofont kapott tőle.

— Ugy. tehát megbocsátott? — mondja Dik, nagyon szorosan tartva a leány két kezét s a legtisztelősebb hangján beszélve vele.

— Igen, megbocsátottam — válaszolja Glory a fejét rázva.

Dik elereszti a kezét és sohajt.

— Nagyon szép magától, hogy megengedte, hogy ide jöjtek — mondja Dik.

— Ugy látszik, hogy nem jól telt az ideje. Sajnálom! — jegyzi meg Glory nyájasan. En azt gondoltam, hogy Thingamy kis-kisasszony ott lesz.

— Thingamy kisasszony ott volt. Nős? — En azt gondoltam, hogy maga bámulója?

— Azt gondolta? Glory — mondá Dik ki sietett a beszélgetést más tárgyra vinni — hol vannak a maga apró limlomjai — a spanyol és japáni levegőzők, aztimacassarjai

Először közülük néhány háznak részletes fölvetélet aagból, hogy kitűnjék milyen apró részletességgel eszközölte dr. Salamon az összeírását és hogy ilyképen a nyert összegek nem alapulnak föltévesen, hanem magukon a tényleges adatokon.

1. Főtér 1. szám városház 1. lako (szolga) készpénzen vesz mosásra havonként 40 kr., ez egy évben tesz: 4800 litert 4 frt 80 kr. hozat napj. 1 krért, évre 3600 litert 3 frt 60 kr.

2. Lakó (szolga) naponként hoz egy kanta vizet, ez egy évre teszen: 3600 litert 3 frt 60 kr.

3. Szintén szolga, ugyan annyit 3600 l. 3 frt 60 kr.

4. Pénztári szolga hoz naponként egy kanta szamosvizet: 1 krért. = 3600 l. 3 frt 60 kr. és vesz egy évben 2 fitra 2000 liter: 2 forintért,

5. A hivatalok számára hozatnak rabokkal napjában 4 cseberrel, ezt 2 krajczárjával egy évre 2800 l. 28 frt 80 kr. Együtt egy évre tesz: 50000 l. 50 frt.

2. Főtér 6. sz. (Wolf ház) 1-ső lakó, a gyógyszerháza hozat naponként 100 litert ez egy évben teszen 36000 litert 36 frt. Ugyanaz vesz mosni havonként 1 frt 50 kr. az egy évre tesz: 18000 l. 18 frt. 2-ik lakó napjában 1 kr., évre tesz 3600 l. 3 frt 60 3-ik lakó szintén így: 3600 l. 3 frt 60 kr. Együtt egész évben 61200 l. 61 frt 20 kr. Megjegyzendő, hogy e háznál a legcsekélyebb összeg vétetett fel.

3. Főtér 12. sz. (Fröhlich-ház.) 1-ső lakó nem vesz, 4 más lakó, egy-egy vesz havonként 20 krajczár, tehát évenként 2 frt 40 kr.; együtt a 4 lakó egy évben vesz: 9600 l. 9 frt 60 kr. 5 lakó, napj. 1 kr.; évre 3 frt 60 kr., együtt évre 18000 l. 18 frt. 1 lakó mosni havonként vesz 40 kr. évre 4800 l. 4 frt 80 kr. 1 lakó hav. 50 kr. évre 6000 l. 6 frt. 2 lakó napjára vesz 2 kr., évre 7 frt 20 kr., együtt 14400 l. 14 frt 40 kr. Összesen: 52800 l. 52 forint 80 krajczár.

14 lakó napjában 1 kr. inni 50400 l. 50 frt 40 kr. Az egész ház kiad 103200 l. 103 frt 40 kr.

4. Főtér 14. szám. (Tauffer-kávéház.) 1. Tauffer hozat naponként szamosvizet 200 litert; ez egy évben tesz: 72000 litert, ivóvizet napj. 600 litert, évben 21600 litert. A Széchenyi-kutért fizet egy évre 12 forintot ez megfelel 12000 liter, együtt évre 30000 l. 300 frt.

A kereskedelmi iskolába viznek naponként 3 kr.; ez évre tesz: 10800 l. 10 frt 80 kr. Együtt e ház fogyaszt évenként 310 ezer 800 l. 310 frt 80 kr.

5. Főtér 15. szám a plébános lakásba ivó vizet napjában viznek 3 kr., egy évre: 10800 l. 10 frt 80 kr., mosni veszenk havonként 1 frt 20 kr.; ez évre teszen 14400 l. 14 frt 40 kr. Összeg: 25000 l. viz 25 frt 20 krajczár.

6. Főtér 17. szám Trandafir-házhoz a cseléd hoz mosni naponként 3 kr.; ez évre tesz 10800 l. 10 frt 80 kr. Mosó vizet veszenk havonként 1 frt 20-30 kr.; egy évben 15200 l. 15 frt 20 kr.

2. Két lakónak ivóviz naponta 3 kr.: évre tesz 10800 l. 10 frt 80 kr. ugyanezek mosni havonként 50 kr., egy évre teszen 6000 l. 6 frt. Az egész ház: 42300 l. 42 frt 80 kr.

7. Főtér 2. szám. Ref. eklézsia. 1 lakó napj. 3 kr. évre 3 frt 60 kr., 2 lakó napj. 3 kr. évre 7 frt 20 kr., 3 lakó napj. 3 kr. évre 3 frt 60 kr., 4 lakó napj. 3 kr. évre 3 frt 60 kr., 5-ik lakó maga hozza évre 3 frt 20 kr. és még négy lakó mosni is veszen havonként 30 kr., évre 3 frt 60 kr., és együtt tehát: 14 frt 40 kr. Egész ház 35600 l. 35 frt. 60 kr.

utánzott porcelánjai — bocsánat — becses régiségei?

— Azok a portékák? — Oh, el vannak pakolva! — mondja Glory.

— El vannak pakolva?

— Igen. Az a szándékom, hogy elmenjek — mondja gyöngéden és erős szív véréssel, azon csudálkozva, hogy ez tűnépélyes kijelentést Dik hogy fogja venni.

Dik csak felhuzza a szemöldökét, csudálkozni látszik — mert nem tudja, hogy hírtelenben mit mondjon. A Glory modorából világosan látható, hogy azt várja tőle, hogy ha nem is éppen szerencsétlennek, de legalább szomorúnak érezze magát; és ő nagyon szomorú.

Nem akarja, hogy Glory elmenjen, Westray jelenleg nagyon unalmas lenne nála nélkül sőt gondolja magában — Glory nélkül egy „nyomorult fészék” lenne. — De más felől óvatos, mert nem akarja magát valami határozott módon elszólani.

— Ez nagyon váratlan, nem de? — kérdi Dik.

Hát ennyi az egész a mi mondani valója van? Glory nem tud szólni, de a szeméből fakadó könnyek eléggé beszélnek helyette.

— Nagyon sajnálom! — mondja Dik, kit sajnálkozásának e kijelentésére, a Glory bánatának a felismerése indította.

A Dik bánatának a kifejezése után mely csend következik, Glory az ablakon át egyenesen néz ki maga elébe; a kebléhez tűzött gerániumról két három levél lehull. Dik felkapja az egyiket, s olyan mozdulattal ragadja a birtokába mint ha az valami nagy kincs volna, a tenyerére teszi gyöngéden bámul rá, s egy másik mély és hosszú sohajjal azt mondja:

— Ámbár, a mi azt illeti, ennek el kellett jönni. Azt hiszem, hogy előbb utóbb én magam is azt fogom tenni.

8. Belszen-utca 1. szám, egy kis lovat tart s mellette kocsiát s ezzel hozatja a vizet, de egyébre is használja, azért a vizre csak 50 frtot mondott be egy évre a Széchenyi kutért pedig fizet a városnak egyévre 35 frtot, tehát egy évre kerül 86 frt. A vendég-lős vitet naponként 10 kr., tehát évre 36 frt. Együtt évre 122000 l. 122 frt.

9. Belszen-utca 2. szám Rhédei-ház. 6 lakó vesz naponként 3 kr. együtt 18 kr. ez évre 64 frt 80 kr. 30 lakó vesz naponként 2 kr., ez évre teszen 216 frt. Orbán kávéház évre 70 frt. Együtt a ház 35800 l. 350 frt, megjegyzendő, hogy e házban a sok boltokra éppen semmi sincs fölveve, mivel a ház-mester pontosan nem tudta földadni a boltban lakók fogyasztását. Tehát az egész ház sokkal többet ad ki vizre, mintsem ahogy itt föl van véve; de hasonlólag mindent itt inkább kevesebbet vettem föl mint többet, hogy az eredmény annál kedvezőbb legyen a leendő vízvezeték tényleges jövedelmére nézve. Ugyan-azt igazolja a következő példa is éppen ezen utczából:

10. Belszen-utca 16. szám Dorgó-ház. 1 lakó, maga a házi ur bementett mosásra ére 24 frtot; ivásra semmit sem vettünk föl sem a kert öntözésére; de földhalmazott, hogy jegyezzem be, hogy azon esetre, ha a vízvezeték az utcában létesülni fog: ő évenként kész 50 forintot fizetni. És itt egyszerűsít megjegyzem, miszerint hasonló nyilatkozatot többen tettek; de nem igtatom neveket ide, mivel oly kifejezőben nem hatalmaztak föl nyilatkozatuk nyilvánossá tételére, mint t. Dörgő Albert ur. De azt mindenik fél, a kivel beszéltem, nyilváníttotta, hogy ha a vízvezeték meglesz, örömet adja a most vizre költött összeget, sőt az ivóvízzel együtt arányosan többet egész készséggel. Csupán az egyszerre való fizetés iránt nyilváníttottak a szegényebb lakosok némi vonakodást, mire én elosztani iparkodtam aggodalmaikat azzal, hogy a fizetés akkor is lehető lesz hetenként s ily módon rájuk nézve terhelő éppen nem leend. Egyáltalán a legjobb akaratot tapasztaltam mindenütt a lakosság minden rétegében ezen intézmény iránt. Ugy láttam, hogy a lakosság már teljesen meg van rá érve és ezen üdvös intézmény jótékonyosságának teljes tudatával bir. Annál nagyobb meglepetést okozott tapasztalnom, hogy csak a város-atyák némelyike nincs még rá megérve!

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, április 17.

— **Kolozsváriak az Akadémiában.** A tud. Akadémiánál most folynak a tagajánlások és a választási előkészületek. Az ajánlatba hozottak között néhány kolozsvári névvel is találkozunk. Így például a II-ik osztályban (filozófia és társ. tudományok) ajánlva van dr. Felméri Lajos, (kit eddig egy látszik nem akartak a tudós urak észre venni), a III. osztályban (matematika) dr. Vályi Gyula és dr. Fabinyi Rezső egyetemi tanárok, mindhárman az illető szakosztályok levelező tagjaul — Hogy a tekintetes Akadémiások, milyen mértékkel mérik az Akadémián még kívül álló tudósokat arra nézve felemlitjük, hogy még dr. Felméri Lajosról — ki néhány igazán tartós becsű munkával maga szerezte meg a tudós nevet, az ajánlatban csak az van, hogy kolozsvári tanár és nevelés tudományi író, akkor a másik két egyetemi tanárt, kiknek irodalmi és tudományos működése Felméri mellett számba sem jöhet, így ajánlgatják: Vályi Gyula, kolozsvári tudományegyetemi ny. tanárt, ki matematikai irodalmunknak már tizenöt év óta tevékeny

munkása s különösen a differenciál-egyenletek, a függvénytan s az elemző és szerkesztő geometria terén járult hozzá a matematikai tudomány előbbre viteléhez. Fabinyi Rezső, kolozsvári tud. egyetemi ny. r. tanárt, ki szaktudományában, a kémiaiban, teljes méltánylatra érdemes tudományos és irodalmi munkásságot fejtett ki, Még is csak szép dolgoz az a tudományos igazságosság.

— **Dr. Árpáthy István,** a kolozsvári tud. egyetemen az állattan és összehasonlító boncztan nyilvános rendkívüli tanárát ő felseje a hivatalos lap cstitörtéki számában közzétett kézirattal ugyanezen tanszék nyilvános rendes tanárává nevezte ki.

— **Orvosi kinevezés.** A selmeczi bányagazdát-ág dr. Békésy Géza beszercei kir. tszéki börtön és járás orvost a kolozsvári egyetem volt jeles növendékét a szék-aknai bányahivatalhoz tartozó stéflutói kir. bányaművelési állomásra kinevezte.

— **Lemondás ügyvédségről.** Komáromi Ferenc kolozsvári ügyvéd önkéntes lemondása következtében az ügyvédi kamara névjegyzékéből kitöröltetett.

— **A kolozsvári kir. tábla elnöki irodája és kezelő személyzete** már holnap megkezdí hivatalos működését. Az első ülés május 2-án lesz.

— **Vízvezeték és csatornázás.** Tegnap délután második ülését tartá a vízvezeték és csatornázási nagybizottság. Az érdeklődés már lazult a tegnapielőtthez képest, amennyiben a tagok csak későn szállingóztak s akkor is kevesen jelentek meg. A technikusok közül alig volt valaki. Ami pedig nem jól van így, mert igen sok van ám, amit fíradhatatlan kitartással kell magyarázniuk és megértetniük a szakértőknek a bizottság többi, tulsúlyban levő tagjaival, nehogy megrontások vagy éppen elejtessék az ügy. Ugyanis maga a pénzügyi albizottság, melynek véleményét mutatta be tegnap az elnököl polgármester, már egy olyan csonka tervet ajánl kiviteltre, mely a közegészségügynek nemhogy javára lenne, hanem ellenkezőleg kára lesz. És mindent csupán azon egyetlen indokból, mert csak 100 ezer forintba kerül. Pedig mindenki előtt világos lehet, hogy hajól nem tudunk csinálni, roszt se csináljunk, olesón. Az ülésben pro et contra ezen vélemény feltelet folyt a vita hét óra feléig, midőn a gyűlés eloszlott.

— **Várdi Miklós** jutalomjátéka lesz vasárnap este, mely alkalommal színe kerül „Huszár kaplár Bécsben” című énekes szimf. Várdi Miklós egyike azon színészeknek, kik a közönségnek sok élvezetes estét szereztek és azok közzé tartozik, a kik általánosan bírták a kolozsvári közönség rokonszenvét. Hisszük, hogy jutalomjátéka alkalmából megérdemelt teleház lesz.

— **A Szamosas esett** egy tanuló tegnap, a mint a Tauffer ház helyébe ideiglenesen oda helyezett egy szál gerendát át akart menni. Tegnap előtt mi már megirtuk, hogy ez be fog következni; a hatóságot most újból figyelmeztettük, tétessen oda átjáról még egy gerendát, mert a közlekedés nagy a városnak eme részén. Nem jött még el a szabadban való fűrdözés ideje, a Szamos vize még hideg hő levét hoz a havasról; e hideg vízben a kényszer fűrdő az egészségnek nem használ.

— **A K. A. C.** tavaszi verseny programját hivatalosan is kiadta. A tagok közül azok, a gyakorló helyen vagy Illing-Sándor h. titkártól átvethetik, a kik posta útján netalán meg nem kapták. A klub közelebből

— nem tehetek róla — oh Dik, én magát annyira szeretem! — ekkor a Dik jobb érzelmei is erőt vesznek rajta és azt sugja:

— Glorym, édes kis Glorym, ha azt kívánod, hogy itt maradjak nincs az a hatalom a földön, mely elválasszon tőled! Drágám, légy a feleségem! Legyünk boldogok egész életünkbe!

Midőn későbbben elválkik tőle, olyan érzéssel mi egészen új előtte, azt mondja:

— Tudod-e Glory, hogy egészen más embernek érzem magamat. Látszik rajtam? — Nem látszik válaszolja Glory mosolygva de igen még is sokkal szebb vagy! Ugy-e most már szabad ezt megmondani? Dik, reméltem nem kíváncsi tőlem, hogy veled szembe kimért és fesszes legyek?

Dik nagyon elégtűl arczal néz rá, de a fejét rázza.

— Tudod-e Glory, hogy a „szépnl” valami jobban is csinálhatná, belőlem, feltéve, hogy hű maradsz hozzám. Édes aranyosom, mindig hű maradsz hozzám?

Glory az ő két gömbölyű karját a Dik nyaka körül fonja, s azzal a különös gyermekes ártatlansággal és tüzzel mi neki sajátja, és oly lebilincselő, néz kedvesének az arczába, és azt mondja:

— És most menj és mond meg a családodnak.

Dik megmondja a családjának, és azoknak a bámulata nem csekély. Follítottát a fia hangjában levő érzellem szokatlan csengetése, szavainak nyugodt határozottsága, és egész modora annyira meglepte, hogy néma beleegyezését adta. Kénytelen elismerni maga előtt, hogy Dik úgy beszél a hogy egy férfinak beszélni kell, s miután Dik a maga ura ha csak a leányban magában nem talál komoly ellenvetésre okot úgy ő a Dik házasságát Gloryval nem elenzi.

(Folytatás köv.)

Özv. BILINSZKI SOTER
HUTSÁK GIZELLA.

387. (2—3)

388. (1—1)

390. (1-2)

KOHN JAKAB.

elyeimért,
m alatt a legújabb
anyagból készit-
lösséget vál-

Czim megtudható a kiadóhivatalban.
366. (5-5)

1891. ORSZÁGGYÜLÉSI TÖRVÉNYCZIKKEK, Számos igen fontos törvénnyel, Előrangú saakférfak jęgyzetivel, Nyolczard, nagyb, kiadás, vagy diszes zsebkiaadás, Előfizetési árak bármelyiknek bérmentes küldésén 2 ft 50 kr.

1891. Igazságügyi és igazságügyre vonatkozó rendeletet, a kir. táblák decentralizációjára, az új bírósági és ügyvétségi szervezetre, bírósági ügyviteli szabályaira stb. vonatkozó összes rendelettel, Előfizetési árak bérmentes küldésén 2 ft 50 kr.

Külön kiadásokban azonnal szentesítésűk után:

1891. T. cz. A Kisdödvőváról, (Gyermekekmenedékházak, bisedődvőnk képmő intézetek, Állami segélyezés stb.) Országgyűlési képviselő és szakfőrnő jęgyzetivel, Bérmentes 50 kr.

1891. T. cz. Az ipari és gyári alkalmazottak betegsége esetén való segélyezéséről, Betegséggyógyító pénztárak, Bejelentési kötelezettség, Kórházi beteg, pénzt. Vállalati és gyári beteg, pénzt. Ipartestületi beteg, pénzt. Társládák Magán beteg, pénzt. stb.) FRITZ PÉTER, a bpesti ipar és kereskedelmi kamara tollvirőjének magyarszataival, Bérmentes 60 kr.

1891. T. cz. Az ipari munkások vasárnapj szentesítéséről, FRITZ P. jęgyzetivel és a torjedelmek korokos és pénzügyi min. végrehajtási utasításokkal, Bérmentes 50 kr.

1891. T. cz. A telekhőnyvi törvények módosításáról, (MLING K. igazságügyi minisztériumban beosztott k táblái bírósági jęgyzetivel és végrehajtási rendelettel, Bérmentes 50 kr.

1891. T. cz. A bírósági ügyvétségi szervezetről módosításról Jęgyz-tekkel stb. Bérmentes 50 kr.

Ugy mindmenny szentesített vagy szentesítendő fontosabb törvény azonnal kihirdetés után, előrangú saakférfak által kommentált és a végrehajtási rendeletekkel ellátott diszes nyagbittós külön kiadásokban.

Bérmentes az érdekelteknek rendelkezésére áll: RÁTH MÓRNÁK az 1865—1891. országgyűlési törvényeket, az 1867—1891. összes minisztériumi és külön az igazságügyi Rendeleteket, a pénzügyi és adódtörvények és szabályokat, különféle összes és külön kiadásokban felöltő systematicus és teljes jęgyzék. A gyűjtemények leszállított áron kaphatók, részletezése is.

Többféle törvénykiadások léteznek, megrendelésnek esetén azok részéről, kik a mi minden tekintetben korrekt és diszes, már 28 év előtt elsősről általunk megállapított és lelkismeretes pontosságra, előrangú saakférfak által szerkesztett kiadásaink iránt bizalommal viseltetnek, mindig határozottan a RÁTH MÓRNÁK kiadás jelölendő k.

Ezekben kívül a fentebbi országgyűlési népszámlálások részéről könyvkereskedés minden művelt nyelven való írodalmi műveket a legújtanokban és a legnagyobb pontosságra szállítja és mindennapi jęgyzékkel bérmentes szolgál.

386 (1-2)

Harmonikáról külön árjegyzék kérendő.

Árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

